

Ana Dili Eğitiminde Parçalarüstü Birimlerin Önemi ve Teknoloji Destekli Olarak Kavratılması

M. Volkan Coşkun*

Özet: Konuşma becerisinin kazandırılması ile ilgili çalışmalara bakıldığında, iletişimin temelini oluşturan parçalarüstü birimlerle ilgili beceriler üzerinde yeteri kadar durulmadığı görülmektedir. Temel dil becerilerinden biri olan konuşmanın temelinde, duygu ve düşüncelerin fonetik-sentaks ilişkisi içinde aktarılması yatmaktadır. Konuşma esnasında fonetik-sentaks ilişkisinin sağlıklı yansıtılabilmesi, öncelikle, söz dizimini oluşturan kelime ve kelime gruplarının duygu ve düşünce anlamlarının algılanmış olmasına bağlıdır. Söz diziminin duygu ve düşünce anlamına uygun seslendirmelerin yapılabilmesi ve sözün ezgisinin hissettirilebilmesi için, vurgu, ton, durak gibi parçalarüstü birimlerin üretimiyle ilgili beceriye sahip olmak gerekir. Bu yönleriyle ele alındığında, ses-söz dizimi ilişkisi ve parçalarüstü birimlerin üretimiyle ilgili beceriler, ana dili eğitiminde, özellikle ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilere konuşma becerisi kazandırılırken üzerinde hassasiyetle durulması gereken konulardandır.

Anahtar Kelimeler: Ana dili, ses dizimi, söz dizimi, parçalarüstü birimler.

Giriş

Geçmişten günümüze, dilin pek çok tanımı yapılmıştır. Hepsinde vurgulanan ortak nokta, dilin iletişimi ve anlaşmayı sağlayan en güçlü araç olmasıdır. Dilin temel işlevi iletişimi sağlamak olduğundan, dil eğitiminin temel amaçlarından biri de bireye iletişim becerilerini kazandırmaktır. İnsanlar arasında sağlıklı iletişimin kurulabilmesi, dilin etkili ve bilinçli kullanılmasına; dilin etkili ve bilinçli kullanımı ise, iyi bir dil eğitimine bağlıdır.

Temel dil becerilerinden biri olan konuşma, en önemli iletişim etkinliğidir. İnsanın kendisini ifade etmesini sağlayan konuşmanın temelinde, duygu ve düşüncelerin ses-söz dizimi ilişkisi içinde aktarılması yatmaktadır. Bu sebeple, söz konusu becerinin ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilere

---

*Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü / MUĞLA
vcoskun@mu.edu.tr

kazandırılmasında, öncelikle dilin kuralları çerçevesinde, dili oluşturan bütünlükteki ses-söz dizimi ilişkilerinin algılatılması gerekir.

Konuşmanın söz dizimi; anlamlı cümle unsurlarından, cümle unsurlarının her biri, anlamlı kelime grubu veya kelime gruplarından meydana gelir (Aksan 1997: 13). Ses dizimi ise, söz dizimi içinde yer alan anlamlı birlikteliklerin, konuşma organlarıyla seslendirilmesi ile ortaya çıkan vurgu, ton, ezgi gibi parçalarüstü birimlerin oluşturduğu bütünlüğü ifade etmektedir.

Söz diziminin oluşturulabilmesi için, yeterli bir kelime, deyim, atasözü hazinesine ve kelimeler arasında doğru ilişkiler kurarak doğru kelime gruplarıyla doğru cümle unsurları teşkil etme bilgisine sahip olmak; ses diziminin oluşturulabilmesi ve kurallara uygun olarak aksettirebilmesi için, dilin cümle birimlerinin duygu ve düşünce dünyasını algılamış, kavramış olmak ve buna bağlı olarak vurgu, ton ve sınırları hissettirebilmek gerekir (Coşkun ve Erdem 2007).

Konuşmada duygu ve düşüncelerin doğru aksettirebilmesi için, ses-söz dizimi ilişkisinin sağlıklı kurulması hayati bir öneme sahiptir. Dilin kuralları çerçevesinde oluşturulan söz dizimi, derinliğine ve genişliğine duygu ve düşünce anlamı taşıyan kelimelerden ve kelime gruplarından oluşmaktadır. Ses dizimi oluşturulurken, söz diziminin taşıdığı anlama uygun seslendirmelerin yapılması, konuşmayı sıradan bir ses dizisi olmaktan çıkarır. Söz diziminin duygu ve düşünce anlamına uygun seslendirilebilmesi ve sözün ezgisinin hissettirebilmesi için, vurgu, ton ve durak gibi parçalarüstü birimlerin algılanmış olunması ve üretilmesi gerekir. Bu çalışmada, konuşma becerisinin kazandırılmasında göz ardı edilen parçalarüstü birimlerin önemi üzerinde durulmuş ve teknoloji destekli eğitime dikkat çekilmiştir.

Parçalarüstü Birimler

Parçalarüstü birimler; sesin süre, şiddet, frekans gibi akustik özelliklerine bağlı olarak ortaya çıkan ve dilin hece, kelime, cümle gibi parçalardan oluşmuş birimleriyle ilgili olan “vurgu, ton, ezgi, süre, sınır, durak” gibi birimlerdir (Çetin 2008: 8). Prosodik unsurlar olarak da adlandırılan parçalarüstü birimler, sese duygu değeri kazandıran ve anlam yükleyen, ifade edilmek istenen anlam ile söylenen arasındaki uyumu gösteren, bu yönleriyle de anlam ayırıcı özelliğe sahip olan unsurlardır. Coşkun, Açık ve Arzu (2005: 298), prosodik unsurların, insanın ürettiği sesleri duygulara büründüren, dolayısıyla insanın psikolojisini, duygu dünyasını ifade eden psikolojik özellikli unsurlar olduğunu; fertler arasında sağlıklı ve dengeli iletişimin temelinde vurgu,

ton, durak gibi prosodik unsurların, öbek-anlam ilişkisi çerçevesinde doğru yansıtılmasının yattığını belirtmişlerdir.

Parçalarüstü birimler, buldukları kelimeye özel ifadeler kazandırarak, sözün maksada uygun bir şekilde söylenmesini ve anlaşılmasını sağlar. Bu nedenle -konuşurken veya yazılı bir metni okurken- sözlerde bulunan kelimeleri, taşıdığı parçalarüstü ses birimleri açısından ciddi bir değerlendirmeye tabi tutmak ve söyleyişi böyle bir işlemden sonra icra etmek büyük bir önem taşımaktadır (Güneş 2003: 151).

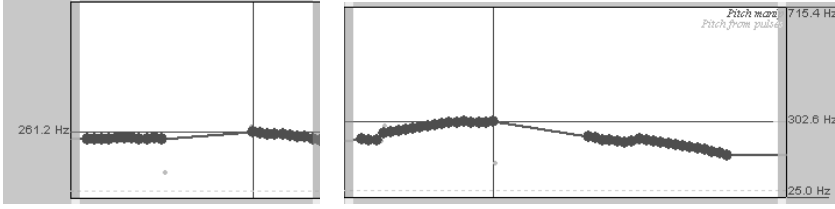
Parçalarüstü birimlerin tespitinde, konuşmanın akustik özellikleri olan perde, frekans, süre, şiddet gibi birimlerden faydalanılır. Birimi hertz (Hz.) olan frekans (sıklık, yükseklik), bir varlığın saniyedeki titreşim sayısıdır (Coşkun 2000a). Çalışmamızda ele aldığımız vurgu ve ton, parçalarüstü birimlerin temel frekanslı boyutunu oluşturmaktadır.

Vurgu

Konuşmayı meydana getiren ses dalgalarının her biri, ayrı birer frekansa, aynı zamanda ayrı birer vurguya sahiptir. Frekansın alçak ya da yüksek olması, vurgunun derecesini belirlemektedir. En yüksek (baskın) frekanslı ses, ana (birincil) vurguyu üzerinde taşımakta ve “vurgulu ses” olarak adlandırılmaktadır.

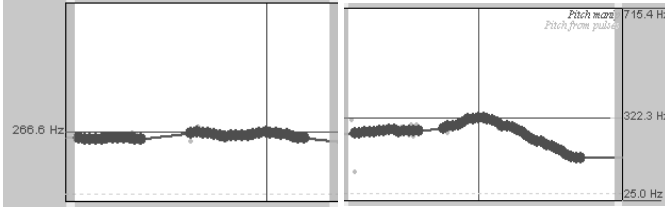
Ercilasun’a (2005: 98) göre vurgu, bir hecenin diğerine göre daha kuvvetle, daha şiddetli olarak söylenmesi; Bilgegil’e (1984: 306) göre, insanların konuşma amacıyla çıkardıkları bir ses dizisinde, hecelerden birinin diğerlerinden kuvvetli olmasıdır. Bu iki tanımda geçen “kuvvetli” ifadesi ile kastedilen, frekans yüksekliğidir.

Aksan (1995: 58), bir sözcüğün birinci hecesinin vurgulu söylenişi ile ikinci hecesinin vurgulu söylenişinin, onu iki ayrı sözcük, dolayısıyla dil içinde iki ayrı unsur durumuna getirmeye yeterli olduğunu belirtmiştir.

BAS MA BAS MA

Birinci örnekte, “basma elbise” ifadesinden alınan “basma” kelimesinde, “ma” hecesi, 261.2 Hz’dir ve birincil vurguyu üzerinde taşımaktadır. İkinci örnekte, emir ifadesi taşıyan ve “Damarıma basma!” ifadesinden alınan “basma” kelimesinde ise, “bas” hecesi, 302.6 Hz’dir ve birincil vurguyu üzerinde taşımaktadır.

BEK LE ME BEK LE ME

Birinci örnekte, “bekleme salonu” ifadesinden alınan “bekleme” kelimesinde, “me” hecesi, 266.6 Hz’dir ve birincil vurguyu üzerinde taşımaktadır. İkinci örnekte, emir ifadesi taşıyan ve “Beni bekleme!” ifadesinden alınan “bekleme” kelimesinde ise, “le” hecesi, 322.3 Hz’dir ve birincil vurguyu üzerinde taşımaktadır.

Örneklerde görüldüğü gibi, vurgunun farklı hecelerde olması, aynı parçalara sahip bir kelimeye iki farklı anlam kazandırabilmektedir.

Vurgu, kelimelerin anlamlarında farklılık yaratmasının yanında, konuşanın önem verdiği ve dinleyenin özellikle önem vermesini istediği kelime ya da kelime grubunu belirgin hâle getirir. Bir yandan konuşanın iletmek istediği mesajın doğru olmasını sağlarken, diğer yandan iletilen mesajın dinleyen tarafından doğru anlaşılmasına yardımcı olur. Bir başka deyişle vurgu, konuşan ve dinleyen arasındaki iletişimin doğru kurulmasını sağlayan anahtar unsurlardan biridir.

Ton

Konuşmada anlam ayırıcı özelliğe sahip olan diğer önemli unsur da “ton”dur. Coşkun (2000b: 127), hece ve kelimelerdeki vurgular toplamının, yani vurguların bir araya gelerek art arda birleşmelerinin “ton”u; cümledeki tonların toplamının ise, ezgiyi meydana getirdiğini belirtmiştir. Güneş’e (2003: 154) göre de ton, bir kelimedeki ana vurgu, yan vurgu ve öteki normal vurguların toplamından oluşmaktadır.

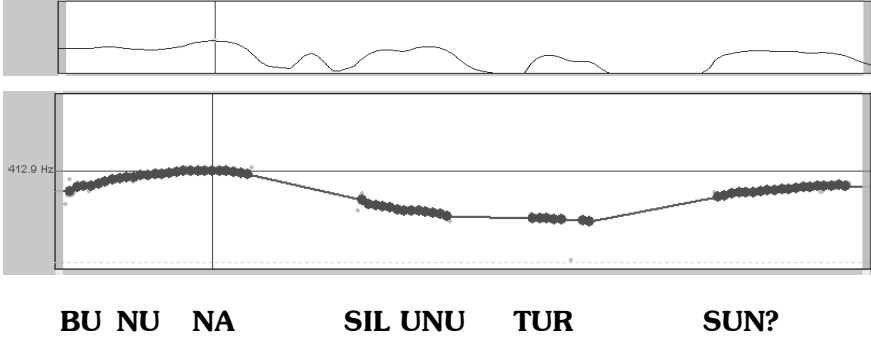
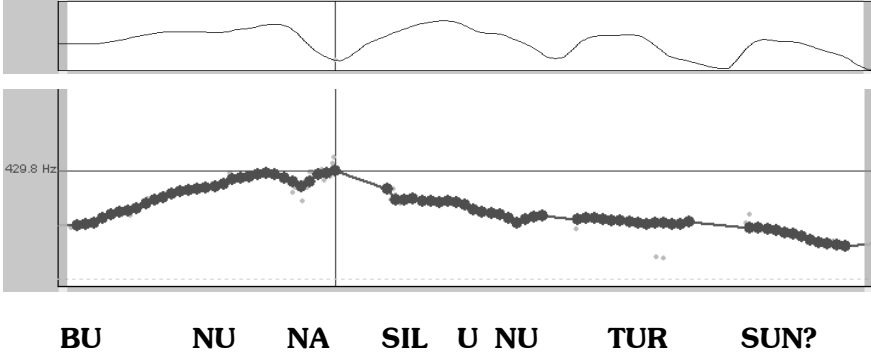
Parçalarüstü birimlerin temel frekansla ilgili boyutlarından biri olan ton, anlam ayırıcı özelliğe sahip olmasının yanında, sesin duygu yönünü ortaya koyması bakımından da konuşmanın temelini oluşturmaktadır. Konuşma sırasında aktarılan duyguların incelenmesi, son yıllarda fonetik alanında yapılan pek çok araştırmaya konu olmuş; konuşma seslerinin akustik açıdan incelendiği söz konusu çalışmalarda, konuşmadaki duygu ile temel frekans arasında anlamlı ilişkilerin var olduğu ortaya konmuştur.

Mozziconacci ve Hermes (1999), tonlamanın duygu ifadesindeki önemini ele alan çalışmalarında, üç kişiye, ayrı ayrı yedi duyguyu ya da tutumu ifade edecek şekilde cümleler okutmuşlar ve bu okumaları, tonlama araştırmalarında uzman iki kişiye dinletip ifadelerin temel frekans eğrilerini (tonlamalarını) tanımlamalarını istemişlerdir. Yapılan analizler ile uzman tanımlarının aynı sonuçları desteklediği görülmüştür. Bu çalışma sonucunda, tonlama ile iletilen duygu arasında doğru bir orantı olduğu ortaya konmuştur.

Haroon, Rehan ve Touquer; Pencap dilinde, konuşmada tonlama ve duygu arasındaki ilişkiyi incelemiş; beş konuşmacıya, dört farklı duyguyu (öfke, üzüntü, neşe, doğal) ifade edecek şekilde beşer cümle okutmuş; temel frekans eğrileri ve ele alınan dört duygu arasında bir ilişkinin var olduğu sonucuna ulaşmış; tonlamanın, konuşmada taşınan duyguyu belirlemede, anahar unsurlardan biri olduğunu belirtmişlerdir.

Meral, Ekener ve Özsoy (2003), Türkçede konuşma sırasında aktarılan duygular ile temel frekans eğrileri arasındaki ilişkiyi araştıran çalışmalarında; amatör oyunculara, kızgın, sevinçli, üzüntülü ve duygusuz okumalar yaptırmış ve elde edilen ses kayıtlarının temel frekans eğrileriyle ifade edilen duygular arasında ilişkiler olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Farklı frekanslara sahip vurguların birleşimi, tonların niteliğini de birbirinden farklı kılmaktadır. Yan yana gelen vurguların frekanslarının giderek alçalması, “alçalan ton”u; giderek yükselmesi, “yükselen ton”u; eşit şekilde seyretmesi ise, “düz ton”u meydana getirir.

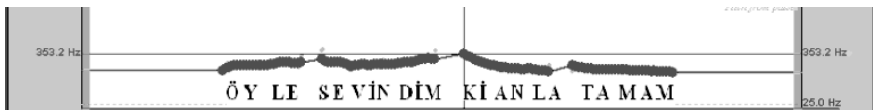
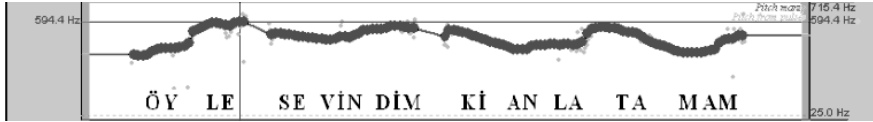
Yukarıda, “Bunu nasıl unutursun?” cümlesine ait iki farklı söyleyişin ses dizimi yansıtılmıştır. Birinci cümle, “Aşk olsun! Bunu nasıl unutursun?” anlamına gelen sitem ifadesini; ikinci cümle ise, “Kahretsin! Bunu nasıl unutursun?” anlamına gelen öfke ifadesini taşımaktadır. Her iki ifadede de birincil vurgu, “na” hecesi üzerindedir. Heceleri oluşturan tonların alçalan, yükselen ve düzlük bakımından da birbiriyle hemen hemen aynı olduğu görülmektedir. Ancak cümlenin sonunda bulunan “sun” hecesi, öfke ifadesi taşıyan cümlede alçalan, sitem ifadesi taşıyan cümlede yükselen tondan oluşmuştur. Öfke ifadesinin bulunduğu cümlede, karşıdaki şahsa yönelik bir suçlama söz konusuysen, sitem ifadesi taşıyan cümlede affedici bir kırgınlık söz konusudur. İkinci teklik şahıs eki olan “-sun” hecesi, unutma eylemini gerçekleştiren kişiyi belirtmekte; dolayısıyla bu hecenin alçalan veya yükselen tondan oluşması, karşıdaki şahsa hissedilen duyguyu ifade etmektedir.

Yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi, temel frekans eğrilerinin farklı olması, aynı cümleye iki farklı duygu ve anlam ifadesi kazandırabilmektedir. Bireyler arasında sağlıklı bir iletişimin kurulabilmesi, temel frekansla ilgili olan vurgu

ve ton gibi parçalarüstü birimlerin, iletmek istenen mesaja uygun bir şekilde üretilmesine bağlıdır. Başka bir deyişle, ses ve sözün birlikteliği ile meydana gelen iletişimin beceri olarak kazanılmasının temelinde, ses-söz dizimi ilişkisinin kavranması ve parçalarüstü birimlerin, söz konusu ilişki çerçevesinde üretilmesi yatmaktadır.

Ana dili konuşanların, konuşmalarını anlamlı ve akıcı hâle getirebilmeleri için, eğitim-öğretim kurumlarında, parçalarüstü birimleri doğru üreten, sentaks ve semantik bilgisine sahip öğretmenler elinde yetişmeleri gerekir. Sentaks bilgisi, söz diziminin dilin kurallarına uygun bir şekilde oluşturulmasına yardımcı olurken; semantik bilgisi, söz diziminde yer alan kelime ve kelime gruplarının duygu ve düşünce anlamlarının kavranmasına, böylece, kavranan duygu ve düşünce anlamlarını yansıtacak vurgu ve tonların üretilmesine yardımcı olmaktadır. Parçalarüstü birimlerin doğru üretilmesiyle ilgili becerilerin bireye kazandırılması, eğitim kurumlarında gerçekleştirilecek ana dili eğitimiyle mümkündür. Ana dili eğitiminde konuşma becerisi kazandırılırken, özellikle ana dili eğitimi verenlerin konuşurken, okurken doğru ses-söz dizimi oluşturabilmeleri ve bunun için de bilinçli bir “sentaks-semantik-fonetik” bilgisine sahip olmaları gerekir.

Batılı ülkelerde, konuşma sesleri oluşum ve akustik bakımından fonetik laboratuvarlarında, teknik cihazlar yardımıyla incelenebilmekte; parçalarüstü birimlerin tespiti, göze dayalı olarak sağlıklı bir şekilde yapılabilmektedir. Göze dayalı çalışmalarda öğrenme daha hızlı ve kalıcı olacağından, parçalarüstü birimlerin görünür hâle getirilmesi, böylece vurgu ve ton gibi unsurların doğru olarak tespit edilebilmesi, tespit edilen unsurlar ile kelime ve öbek anlamlarının uyuşup uyuşmadığının karşılaştırmalı olarak belirlenebilmesi, parçalarüstü birimlerin üretilmesiyle ilgili becerilerin kazandırılması yolunda çok önemli imkânlar sağlamaktadır. Levis ve Pickering’ e (2004) göre, görüntüleme teknolojisi, tonlamayı öğretmede çok önemli bir avantajdır.

Yukarıdaki örneklerde, “Öyle sevindim ki anlatamam” cümlesinin iki farklı ifadeyle söylenişi görüntülenmiştir. Bilgisayar ortamında yapılan bu çalışmalarda; temel frekans değerleri incelenerek birincil vurgu ve yan vurgular tespit edilebilmekte, vurgulardan oluşan tonların frekans eğrileri görülebilmektedir. Birinci örnekteki “Öyle sevindim ki anlatamam” cümlesinde, mutluluk anlamı varken; ikinci örnekteki “Öyle sevindim ki anlatamam” cümlesinde, “Hiç sevinmedim” anlamı vardır. Bireye, parçalarüstü birimlerin algılanması ve üretimiyle ilgili beceriler kazandırılırken, farklı anlam ve farklı duygu ifade eden cümlelerin görüntülü olarak karşılaştırılması, öğrenmeyi daha anlamlı hâle getirecektir.

Sonuç ve Öneriler

Bireyler arasında sağlıklı iletişimin kurulabilmesi, dilin kuralları çerçevesinde oluşturulan ses-söz dizimi ilişkisine bağlıdır. Ses-söz dizimi ilişkisinin sağlıklı kurulabilmesi ise, sese duygu ve anlam kazandıran vurgu ve ton gibi parçalarüstü birimlerin, söz dizimini oluşturan kelimelerin duygu ve düşünce dünyasına uygun şekilde üretilmesiyle mümkündür.

Ana dili eğitiminin temel amaçlarından biri, bireye iletişim becerisi kazandırmak olduğundan, ses-söz dizimi ilişkisinin kurulması ve sağlıklı bir iletişimin temelini oluşturan parçalarüstü birimlerin algılanması ve üretimiyle ilgili beceriler, üzerinde hassasiyetle durulması gereken konulardandır.

Parçalarüstü birimlerin bilgisayar ortamında görünür hâle getirilmesi, söz konusu birimlerle ilgili becerilerin daha hızlı ve kalıcı olarak kazanılmasına yardımcı olmaktadır. Göze dayalı bir eğitimle bireyler, konuşmanın vurgu ve tonlamalarını görerek, kulakla duyulana gözle pekiştirebilir; konuşmadaki anlam ve duygu farklılıklarının sebeplerini, görüntülenen vurgu ve tonlarla daha iyi algılayabilir; farklı vurgu ve tonlara sahip cümleleri birbiriyle karşılaştırarak, anlam ayırıcı unsurları tespit edebilir; kendilerinin ürettikleri parçalarüstü birimlerin, konuşmalarındaki duygu ve düşünceleri yansıtmayı yansıtmadığını, ses-söz dizimi ilişkisini sağlıklı kurup kuramadıklarını daha iyi belirleyebilirler. Parçalarüstü birimlerin algılanması ve üretimiyle ilgili becerileri kazanan bireyler, konuşmayı sıradan bir ses dizisi olmaktan çıkaran ses-söz dizimi ilişkisini dilin kuralları çerçevesinde oluşturabilecek ve birbirleriyle sağlıklı iletişim kurabileceklerdir. Tüm bu sebeplerle, ana dili eğitiminde parçalarüstü birimlerle ilgili becerilerin kazandırılmasında ve ses-söz-anlam birlikteliğindeki ilişkinin kavratılmasında, görüntü teknolojisinden faydalanılmalıdır.

Anlam ayırıcı unsurlardan olan vurgu ve tonu algılama ve üretme becerisini kazandırmak için, bilgisayar ortamında şu çalışmalar yapılabilir:

1. Öğrencilere cümleler dinletilerek vurgulu hece ya da kelimeyi tespit etmeleri istenebilir. Cümlede alçalan, yükselen ve düz tonların nerelerde bulunduğu sorulabilir. Cümleye ait görüntüler incelenerek tespitlerin doğru olup olmadığı sebepleriyle açıklanabilir.
2. Bir kelime tekrarlatılarak her defasında farklı heceyi vurgulamaları; bir cümle tekrarlatılarak her defasında farklı unsuru vurgulamaları istenebilir. Vurgulara ait görüntüler karşılaştırılarak vurgulamanın istenilen şekilde yapılıp yapılamadığı tespit edilebilir.
3. Bir cümle farklı ezgilerle söylenir ve cümlelere ait görüntüler karşılaştırılarak ezgilerle ilgili anlam farklılıklarının açıklamaları yapılabilir. Bu çalışmalardan önce, ezginin ne anlama geldiğini açıklayıcı bilgisayarlı çalışmalar yapmak yerinde olur.

Kaynakça

- Aksan, Doğan (1997). *Anlambilim. Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Engin Yay.
- Bilgegil, M. Kaya (1984). *Türkçe Dilbilgisi*. İstanbul: Dergâh Yay.
- Coşkun, Volkan; Nilgün Açıık, F. Zehra Arzu (2005). "Türkçe Eğitiminde Sesli Okuma Becerisinin Psikolojik Temelleri". *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi 28-30 Eylül 2005*. Denizli.
- _____, Gönül Erdem (2007). "Söz-Ses Dizimi İlişkisi – Ana Haber Bültenleri Örneği". *İstanbul Kültür Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Kongresi*. 28.08.2007. İstanbul.
- Coşkun, M. Volkan (2000a). "Fonetik ve Fonetik laboratuvarları". *Türk Dili*. Sayı: 81. s. 387-402.
- _____. (2000b). "Türkiye Türkçesinde Vurgu. Ton ve Ezgi". *Türk Dili Araştırmaları*. Sayı: 584. s. 126-130.
- Çetin, Didem (2007). *Türkçe Eğitimi Bölümü Mezunu Öğrenciler ile Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sesli Okuma Becerilerinin Parçalarüstü Birimler Açısından Karşılaştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi. Muğla.
- Güneş, Sezai (2003). *Türk Dili Bilgisi*. İzmir.

- Haroon, Dawood, Shahid Rehan, Ahmed Touqeer (2008). *Intonation Patterns in Punjabi*. http://www.crupl.org/Publication/Crupl_report/CR04_05E.pdf erişim: 26.03.2008
- Ercilasun, A. Bican (2005). "Vurgu". *Türk Dili ve Kompozisyon* 98-103. Ekin Kitabevi. Ankara.
- Levis, John, Lucy Pickering (2004). "Teaching Intonation in Discourse Using Speech Visualization Technology". erişim: 31.03.2008. <http://www.sciencedirect.com>
- Meral, H. Mesut, Hazım K. Ekenel, A. Sumru Özsoy (2003). *Türkçede Duygu Çözümlemesi*. erişim: 19.07.2006. www.linguistics.boun.edu.tr/bildiri.pdf
- Mozziconacci, S.J., D.J. Hermes (1999). *Role of Intonation Patterns in Conveying Emotion in Speech*.

The Significance of Supra-Segmental Units in First Language Education and The Teaching of Supra-Segmental Units through Technology-Aided Instruction

M. Volkan Coşkun*

Abstract: Studies on teaching speaking do not focus adequately on skills concerning supra-segmental units, which constitute the basis of communication. Speaking, one of the basic language skills, consists in the communication of feelings and thoughts while observing the relationship between phonetics and syntax. During speech, the accurate reflection of the relationship between phonetics and syntax depends primarily on the ability to perceive the emotional meaning of the words and phrases constituting the syntax. In order to utter sound strings appropriate to expressing the intended thoughts and emotions and to convey the rhythm of the utterances, it is necessary to have skills in perceiving and producing supra-segmental units such as stress, tone, and pause. Considered in this respect, the relationship between phonetics and syntax and the skills required for the production of supra-segmental units are major issues to be emphasized in first language education.

Key Words: First language, phonetics, syntax, supra-segmental units.

---

* Muğla University, Faculty of Education, Department of Turkish Education / MUĞLA
vcoskun@mu.edu.tr

Роль супraseгментальных элементов и использование технологий при обучении родному языку

М. Волкан Джошкун*

Резюме: При анализе работ связанных с развитием устной речи, не трудно заметить что, не уделено должного внимания развитию навыков, связанных с супraseгментальными элементами, в то время как они являются информационной основой. Устная речь, которая является основной языковой способностью, опирается на передачу эмоций и мысли с помощью фонетики и синтаксиса. Для правильного воспроизведения фонетики и синтаксиса прежде всего необходимо уяснить смысл набора слов, который составляет предложение. Для адекватной передачи эмоционального смысла слов необходимо обладать способностью правильно использовать супraseгментальные элементы, такие как ударение, ритм и пауза. В этом отношении, связь между синтаксисом и фонетикой и тема развития способности воспроизведения супraseгментальных элементов является очень актуальной при развитии устной речи у учащихся в процессе обучения родному языку в начальных и средних классах.

Ключевые Слова: Родной язык, фонетика, синтаксис, супraseгментальные элементы.

---

* Муглинский университет, факультет образования, кафедра турецкого языка / г. Мугла
vcoskun@mu.edu.tr